

Green Deal Workshop 14-03-2023

Monitoring van de Nederlandse natuur

Peter Heslenfeld – Ministerie van LNV

Roos Haasnoot (afwezig) – Ministerie van LNV

Verslag

Peter start met een introductie over het Nederlands natuur- en monitoringbeleid, en hoe dit past binnen de verschillende European Green Deal (EGD) strategieën. Het werk van LNV op het gebied van natuurbeleid en natuurmonitoring sluit aan op de *Biodiversity Strategy* van de EGD. LNV volgt de EU Vogel- en Habitatrichtlijnen. Daarnaast speelt *Natura 2000*, een Europees netwerk van beschermde natuurgebieden op het grondgebied van de lidstaten van de Europese Unie, een belangrijke rol in het aanwijzen van natuurgebieden.

Op nationaalniveau speelt de *Wet Natuurbescherming* ook een belangrijke rol. LNV heeft speciale beheerplannen, inclusief monitoringsplan. Iemand in de zaal vraagt hoe je het landelijk beleid afstemt op regionaal beleid? Volgens de vraagsteller komt de realiteit van het regionale beleid niet altijd overeen met de nationale plannen. Peter geeft aan dat hier een uitdaging ligt maar dat het nationaal beleid wel degelijk de regionale plannen meeneemt en vice versa.

Natuurmonitoring wordt op twee niveaus gedaan: zee en land. Zowel dieren als planten en habitats worden gemonitord. Bij de monitoring is er een nauwe samenwerking tussen overheidsorganisaties en soortenorganisaties. Hiervoor bestaat de *Netwerk Ecologische Monitoring*. Vrijwilligers, onder begeleiding van soortenorganisaties, spelen een belangrijke rol bij de monitoring van land. Meer dan 16000 vrijwilligers verzamelen data over zoogdieren, vissen, vogels, planten, paddenstoelen, etc. Het CBS speelt hierin ook een rol en zet tellingen om in trends. Monitoring op zee is vaak ingewikkelder. Hier zijn speciale initiatieven voor en is vaak sprake van professionele tellingen. Zo heb je het programma *Monitoring Onderzoek Natuurversterking Soortenbescherming (MONS)*, dat meer dan 100 onderzoeksvoorstellen bevat en onderdeel is van het *Noordzeeakkoord*. Ook is er speciale projectmonitoring bij bijvoorbeeld de Maasvlakte-2 en bij windparken. Ook spelen *Natura 2000* gebieden een belangrijke rol en is er een juridisch kader voor de bescherming van de maritieme biodiversiteit: Kaderrichtlijn mariene Strategie (KRM).

Beheer van data is belangrijk voor natuurmonitoring. Data van enorm belang om aan te tonen waar de natuur staat. Gegevens worden nu op meerdere plekken opgeslagen. Streven is om data, zoveel als mogelijk, op te slaan in de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF). Het ultieme doel is om alle data in 1 database te hebben. Dit zou uniek in de wereld zijn. De rol van het CBS bij data beheer is het uitvoeren van analyse, in beeld brengen van trends, en aanvullend onderzoek.

Peter geeft twee voorbeelden van monitoring in de praktijk: 1. Monitoring van habitats en vegetatie en 2. Monitoring van zeevogels. Vanuit de EU is het verplicht om habitats te monitoren en de structuur en functie van habitats te behouden. Zeevogels worden gemonitord door professionals. Er wordt bijvoorbeeld gebruik gemaakt van schepen en zelfs vliegtuigen. Dergelijk onderzoek wordt regelmatig gecombineerd met onderzoek naar andere diersoorten. Waarom is monitoring van zeevogels zo belangrijk? Peter geeft een mooi voorbeeld: neem de zeekoet, die heeft een leefgebied dichtbij Terschelling. Stel je voor dat er een ramp plaatsvindt in de vorm van een olievlek in het leefgebied van de zeekoet. In een dergelijke scenario verlies je een hele generatie zeekoeten. Het is daarom belangrijk om dit soort kwetsbaarheden goed in beeld te hebben voor stresstesten en scenario analyses.

In het laatste gedeelte van de presentatie wordt er stil gestaan bij de toekomst. Daarbij wordt gesproken over de versterking van monitoring en aandachtspunten. Zo moeten soorten buiten beschermde gebieden ook goed waargenomen worden. Is er meer aandacht nodig voor meten op gebiedsniveau i.p.v. landniveau. En liggen er kansen in het gebruik van satellietbeelden voor monitoring. Daarnaast werd er nog stilgestaan bij de nieuwe EU verordening *Natuurherstel*.

Er wordt afgesloten met een vragenronde. Er wordt gediscussieerd over hoe nationaal je kan zijn in de monitoring van trekvogels. Ook vroeg iemand zich af waarom monitoringsdata niet openbaar is. Peter geeft aan dat dergelijke data privacygevoelig is. Stel je voor dat er nog maar 1 paar van een bepaalde vogel is, dan is het niet wenselijk om prijs te geven waar dit paar bijvoorbeeld leeft of een nest heeft.